

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ

**Кафедра «ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ,
АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ПРАВА»**

ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до виконання самостійної роботи
для здобувачів вищого ступеня освіти «Магістр»
галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
спеціальності 281 *«Публічне управління та адміністрування»*

Мелітополь, 2020

Публічне адміністрування. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи для здобувачів вищого ступеня освіти «Магістр» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» – Мелітополь, ТДАТУ, 2020.- 15 с.

Розробник: к.н.з держ.упр., ст.викладач кафедри публічного управління, адміністрування та права Вороніна Ю. Є.

Рецензент: к.е.н.,доцент кафедри «Фінансів, банківської справи та страхування» Чкан І.О.

Розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри публічного управління, адміністрування та права

Протокол № _____ від « _____ » _____ 2020 року

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»

Протокол № _____ від « _____ » _____ 2020 року

Голова, доц. _____ А.А. Костякова

© Вороніна Ю.Є., 2020 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК СИСТЕМНЕ СУСПІЛЬНЕ ЯВИЩЕ.....	6
2. ГРОМАДСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ЯК СУБ'ЄКТ ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ.....	6
3. ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ВЛАДА.....	7
4. ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ТА МУНІЦИПАЛЬНА ВЛАДА.....	8
5. ЗАКОНОМІРНОСТІ, ФОРМИ ТА СТИЛІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ.....	8
6. ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК ПРОЦЕС ВИРОБЛЕННЯ, ПРИЙНЯТТЯ ТА ВИКОНАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ.....	9
7. ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ В ПУБЛІЧНІЙ СФЕРІ, РЕСУРСИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ.....	10
8. БЮРОКРАТІЯ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ.....	10
9. КОРУПЦІЯ ТА ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ АДМІНІСТРУВАННІ.....	11
10. РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ.....	12
11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	13
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	14

ВСТУП

Вивчення курсу публічного адміністрування сьогодні набуває особливого значення у зв'язку зі змінами, що відбулися в державно-правовій системі України, закріпленням у Конституції України світових та європейських стандартів щодо прав і свобод людини і громадянина. Основоположне значення для підготовки майбутніх фахівців у галузі економіки, управління, права має вивчення публічного адміністрування, адже цей курс, з одного боку належить до циклу фундаментальних навчальних дисциплін у програмі управлінської, юридичної та економічної освіти, а з іншого – регулює суспільні відносини, що виникають у сфері державного управління в процесі здійснення виконавчо-розпорядчої діяльності органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

В Україні відбуваються значні зміни, пов'язані зі здійсненням адміністративної реформи. Підручник з курсу «Публічне адміністрування» підготовлено з урахуванням нового законодавства України, змін і доповнень до чинного конституційного та адміністративного законодавства нашої держави.

Публічне адміністрування базується на засадах сучасної адміністративно-правової доктрини із застосуванням значного обсягу новітньої нормативної та аналітичної інформації. У пропонованих темах, окрім базових, приділяється увага таким питанням, як нові підходи в регулювання управлінських відносин, висвітлення проблем законодавчого забезпечення державного управління, ролі та місця адміністративного управління в цій сфері тощо.

Вивчення дисципліни «Публічне адміністрування» сприяє підготовці висококваліфікованих фахівців в галузі права, економіки, управління, забезпечує оволодіння студентами знаннями щодо особливості правового регулювання економічної діяльності на державному/адміністративному рівні, а також основними навичками щодо застосування норм конституційного та адміністративного права на практиці, їх вірного розуміння.

Предмет публічного адміністрування – процес досягнення національних цілей та інтересів шляхом організації діяльності суб'єктів публічної сфери, у тому числі законодавчих, виконавчих і судових органів та органів місцевого самоврядування.

Ефективне державне управління є тим чинником, від якого значною мірою залежить цивілізаційний розвиток будь-якої держави. Саме державне управління є однією з фундаментальних підвалин забезпечення дієздатності і безпеки держави, економічного зростання, подолання бідності і забезпечення добробуту населення.

Публічне адміністрування — надзвичайно важлива сфера реалізації державної влади. За своїм змістом воно органічно поєднано з виконавчою гілкою державної влади.

Однією з важливих причин кризових суспільних явищ сьогодні є не тільки криза економіки, але й низька ефективність управлінського апарату, криза державного управління.

У радянський період в Україні державне управління розглядалось як вузька спеціальність у межах адміністративного права. А як наукова галузь знань державне управління почало активно формуватися лише в 90-ті роки минулого сторіччя.

Натомість, в сучасних умовах державне управління виокремлюється у відносно самостійну сферу діяльності, що регламентується окремою нормативно-правовою базою і потребує відповідного кадрового і наукового потенціалу. Здійснення державного управління є спеціальним напрямом у фундаментальних і прикладних суспільних науках. Таким чином, професіоналізація державного управління і державної служби зараз є глобальною світовою тенденцією.

1. ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК СИСТЕМНЕ СУСПІЛЬНЕ ЯВИЩЕ

1.1. Опрацювання теоретичного матеріалу:

1. Японський варіант людських стосунків.
2. Публічне управління в контексті неокласичної теорії управління.
3. Концепція порівняння та «новий менеджмент».
4. Основні теорії та школи управління суспільством і країною.
5. Еволюція публічного адміністрування.

1.2. Самостійне опрацювання додаткового матеріалу (підготовка презентацій)

1. Основні напрями публічного управління та адміністрування в Україні.
2. Основні підходи до розуміння публічного адміністрування та його еволюція. Предметна сфера публічного адміністрування.
3. Співвідношення управління та адміністрування.
4. Публічне адміністрування як напрям наукових досліджень, сукупність знань, сфера діяльності та навчальна дисципліна.
5. Джерела ідей управління суспільством і країною.
6. Формування та розвиток теорій управління суспільством і країною.
7. Соціально – інженерний та гуманітарний підходи.

1.3. Тестовий контроль: робота на навчально-інформаційному порталі [Тема 1]

2. ГРОМАДСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ЯК СУБ'ЄКТ ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

1.1. Опрацювання теоретичного матеріалу:

1. Етапи та еволюція громадянського суспільства.
2. Сутнісні характеристики громадянського суспільства.
3. Місце і роль організацій у публічному адмініструванні.
4. Автономність і органічна єдність громадянського суспільства та держави.
5. Види, функції та інститути громадянського суспільства.

1.2. Самостійне опрацювання додаткового матеріалу

(підготовка презентацій)

1. Публічне управління в контексті неокласичної теорії.
2. Взаємозв'язок економічної науки, соціології та політології.
3. Співвідношення економіки та політичної економії.
4. Дія ринкових принципів у політичній сфері.
5. Публічна сфера і публічна політика.
6. Влада як основний засіб публічного адміністрування.
7. Механізм взаємодії влади та публічного адміністрування.

1.3. Тестовий контроль: робота на навчально-інформаційному порталі

[Тема 2]

3. ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ВЛАДА

1.1. Опрацювання теоретичного матеріалу:

1. Механізм взаємодії влади та публічного адміністрування.
2. Економічна влада.
3. «Ядро» публічного адміністрування.
4. Взаємозв'язок та взаємозалежність політичної та економічної влади.
5. Значення лобізму.

1.2. Самостійне опрацювання додаткового матеріалу

(підготовка презентацій)

1. Взаємозв'язок і взаємозалежність політичної та економічної влади.
2. Загальний закон соціального управління – залежність управляючого впливу від стану системи та зовнішнього середовища.
3. Загальносистемні методологічні принципи публічного адміністрування.
4. Принципи, що регулюють адміністрування як соціально-політичний, соціально-економічний та соціально-культурний процеси.
5. Застосування принципів публічного адміністрування.
6. Управління як визначальна функція публічного адміністрування.

1.3. Тестовий контроль: робота на навчально-інформаційному порталі

[Тема 3]

4. ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ТА МУНІЦИПАЛЬНА ВЛАДА

1.1. Опрацювання теоретичного матеріалу:

1. Вибори органів місцевого самоврядування.
2. Місцеві референдуми.
3. Загальні збори громадян.
4. Органи самоорганізації населення.
5. Роль місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади та публічного адміністрування.

1.2. Самостійне опрацювання додаткового матеріалу (підготовка презентацій)

1. Роль конкуренції в процесі прийняття рішень.
2. Публічне управління та становлення ринкової економіки.
3. Можливості саморегуляції публічного адміністрування в Україні.
4. Становлення політичних партій в Україні.
5. Основні напрями диференціації політичних партій в Україні.
6. Визначення та структура публічного управління України.
7. Методи вирішення внутрішньополітичних завдань у сучасній Україні.

1.3. Тестовий контроль: робота на навчально-інформаційному порталі [Тема 4]

5. ЗАКОНОМІРНОСТІ, ФОРМИ ТА СТИЛІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

1.1. Опрацювання теоретичного матеріалу:

1. Закон необхідності посилення регулювання та управління суспільним процесами.
2. Закон розмежування центрів влади та управління.
3. Закон системності організації та саморозвитку системи публічного адміністрування.
4. Принципи, що регулюють адміністрування як соціально-політичний, соціально-економічний та соціально-культурний процеси.
5. Застосування принципів публічного адміністрування.

***1.2. Самостійне опрацювання додаткового матеріалу
(підготовка презентацій)***

1. Функції менеджменту планування.
2. Управлінське рішення, його характерні особливості.
3. Етапи повного циклу прийняття рішень в публічному управлінні.
4. Вибір рішення з урахуванням державних та відомчих інтересів.
5. Технологія процедури прийняття рішень.
6. Сутність мотивації в системі публічного управління.

***1.3. Тестовий контроль: робота на навчально-інформаційному порталі
[Тема 5]***

**6. ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК ПРОЦЕС ВИРОБЛЕННЯ,
ПРИЙНЯТТЯ ТА ВИКОНАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ**

1.1. Опрацювання теоретичного матеріалу:

1. Роль конкуренції в процесі прийняття рішень.
2. Формування «дерева цілей».
3. Нові тенденції у сфері публічного адміністрування.
4. Пріоритетність політичного вибору цінностей та цілей.
5. Динаміка виконання рішень.

***1.2. Самостійне опрацювання додаткового матеріалу
(підготовка презентацій)***

1. Україна та програма «Партнерство заради миру».
2. Перспективи європейської інтеграції України.
3. Конституція України про права громадян у сфері соціального забезпечення.
4. Соціальне партнерство: сутність та напрями.
5. Соціальні та психологічні аспекти публічного управління.

***1.3. Тестовий контроль: робота на навчально-інформаційному порталі
[Тема 6]***

7. МЕХАНІЗМИ, ОРГАНИ, МЕТОДИ ТА СТИЛІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

1.1. Опрацювання теоретичного матеріалу:

1. Типологізація органів публічного адміністрування.
2. Застосування демократичних методів
3. Проблеми вибору найкращої форми правління
4. Територіально-адміністративний аспект публічного адміністрування.
5. Нові тенденції в системі публічного адміністрування.

1.2. Самостійне опрацювання додаткового матеріалу (підготовка презентацій)

1. Ієрархія потреб за Маслоу.
2. Процесуальні теорії мотивації.
3. Теорії очікувань та справедливості.
4. Сутність і елементи управлінського контролю.
5. Попередження виникнення кризових ситуацій.
6. Використання аналізу результатів контролю для корегування дій.
7. Засоби для реалізації владних відносин.

1.3. Тестовий контроль: робота на навчально-інформаційному порталі [Тема 7]

8. БЮРОКРАТІЯ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

1.1. Опрацювання теоретичного матеріалу:

1. Основні ознаки та атрибути бюрократії;
2. Політизація вищого чиновника;
3. Поняття корупції та корупційних дій.
4. Ідеальний тип бюрократії за М.Вебером.
5. Вплив бюрократизму на суспільство.

1.2. Самостійне опрацювання додаткового матеріалу (підготовка презентацій)

1. Характеристика типів влади.
2. Теорії лідерства та їх психологічні аспекти.

3. Особисті якості керівника та способи їх удосконалення.
4. Загальні принципи ефективного керівництва та їх застосування в публічному управлінні.
5. Комунікаційний процес в системі публічного адміністрування.
6. Комунікації в підрозділах органу влади, між підрозділами і керівництвом.
7. Комунікації керівника для реалізації своєї ролі в інформаційному обміні, процесі прийняття рішень.
8. Ділове спілкування на державній службі.
9. Природа і причини конфлікту. Управління конфліктною ситуацією.

1.3. Тестовий контроль: робота на навчально-інформаційному порталі
[Тема 8]

9. КОРУПЦІЯ ТА ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ АДМІНІСТРУВАННІ

1.1. Опрацювання теоретичного матеріалу:

1. Антикорупційна стратегія України.
2. Корупція в органах державної влади
3. Найбільш корумповані сфери діяльності.
4. Причини корупції.
5. Вплив корупції на розвиток суспільства.

1.2. Самостійне опрацювання додаткового матеріалу (підготовка презентацій)

1. Організація діяльності державного службовця.
2. Організація робочого місця державного службовця.
3. Культура робочого місця та культура праці державного службовця.
4. Підвищення ефективності розумової праці шляхом самовиховання.
5. Робочий режим праці та відпочинку при роботі з комп'ютером.
6. Ведення діловодства в органах державної виконавчої влади.
7. Правила оформлення службових документів.
8. Інформаційно-змістові вимоги ділового стилю

1.3. Тестовий контроль: робота на навчально-інформаційному порталі
[Тема 9]

10. РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

1.1. Опрацювання теоретичного матеріалу:

1. Контрактна система та неокорпоративізм.
2. Шляхи підвищення результативності та ефективності публічного адміністрування.
3. Вимір продуктивності, результативності та ефективності публічного адміністрування.
4. Принципи та методи публічного управління.
5. Стратегічне планування у системі публічного управління.
6. Система управління комунальною власністю.

1.2. Самостійне опрацювання додаткового матеріалу (підготовка презентацій)

1. Міжнародні правові стандарти щодо територіальної організації влади.
2. Всесвітня декларація про місцеве самоврядування. Європейська хартія про місцеве самоврядування.
3. Типологія регіонів: європейський досвід.
4. Вплив факторів зовнішнього середовища на якість виконання посадових обов'язків державного управлінця.
5. Пріоритети внутрішньої політики сучасної української держави.
6. Конституційний устрій та складові елементи політичної системи України.
7. Формування правової та соціальної держави в Україні.

1.3. Тестовий контроль: робота на навчально-інформаційному порталі

[Тема 10]

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

10 балів – ставиться, якщо при виконанні самостійної роботи у повному обсязі, відповіді на запитання вичерпані й аргументовані;

9 балів - ставиться, якщо самостійну роботу виконано у повному обсязі і вона не має помилок, які потребують її переробки; відповіді на запитання даються по суті, але не в деталях;

6 балів - ставиться, якщо самостійна робота виконана не в повному обсязі, мають місце помилки; відповіді на запитання не вичерпані й не аргументовані;

2 бали - виставляється, якщо самостійна робота виконана не в повному обсязі; мають місце суттєві помилки, які тягнуть за собою переробку; відповіді на запитання надано невірно.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления : [Курс лекц.] / Г. В. Атаманчук. – [2-е изд. дополн.]. – М. : Омега-Л, 2004. – 584 с.
2. Василенко И. А. Государственное управление в странах Запада : США, Великобритания, Франция, Германия : [Учеб пособ.] / И.А. Василенко. – [2-е изд. дополн.]. – М. : Логос, 2000. – 200 с.
3. Державне управління та державна служба : [Словник-довід.] / О. Ю. Оболенський. – К. : КНЕУ, 2005. – 208 с.
4. Малиновський В. Я. Державне управління : [Навч. посіб.] / В. Я. Малиновський. – Луцьк, 2000. – 558 с.
5. Мельник А.Ф. Державне управління : [Підруч.] / А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, А. Ю. Васіна; за ред. А. Ф. Мельник. – К. : Знання, 2009. – 582 с.
6. Посібник для державного службовця з питань запобігання корупційних діянь / уклад. С. М. Серьогін, О. Л. Молошна, В. В. Баштанник [та ін.]. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2009. – 136 с.
7. Публічне адміністрування в Україні : [Навч. посіб.] / [В. Б. Дзюндзюк, Б. Коротич, Н. М. Мельтюхова та ін.]; за заг. ред. д.філос.н., проф. В.В. Корженка, к.е.н., доц. Н. М. Мельтюхової. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2012. – 256 с.

Допоміжна

1. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень : проблеми теорії, методології, практики : [Моногр.] / В. Д. Бакуменко. – К. : Вид-во УАДУ, 2000. – 340 с.
2. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація : [Моногр.] / кол. авт; відп. ред. проф. Н. Р. Нижник. – К. : УАДУ при Президентові України, 1997. – 448 с.
3. Дзюндзюк В. Б. Ефективність діяльності публічних організацій : [Моногр.] / В. Б. Дзюндзюк. – Х. : ХарПІ УАДУ «Магістр», 2003. – 236 с.
4. Лахижа М. І. Модернізація публічної адміністрації: теоретичні і практичні аспекти [Текст] / М. І. Лахижа. – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2009. – 289 с.
5. Політологія : [Підруч.] // За заг. ред. проф. Кремень В. Г., проф. Горлача М. І. – Харків: Друк. Центр «Єдинорог», 2001. – 640 с.
6. Про громадські об'єднання [Текст] : Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2013. – № 1. – С. 1
7. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії [Текст]: Закон України 05.10.2000 № 2017-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 48. – С.409.
8. Про джерела фінансування органів державної влади [Текст]: Закон України від 20.06.1999 р. №783-XI V // Уряд, кур'єр. – 1999. – № 165.

9. Про засади запобігання і протидії корупції [Текст]: Закон України від 07.04.2011 № 3206-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 40. – С. 404.

10. Про звернення громадян [Текст]: Закон України від 02.10.96 р. №393/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – С. 256.

11. Про інформацію [Текст] : Закон України від 2.10.1992 р. № 2657-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – С. 650.

12. Про місцеве самоврядування в Україні [Текст] : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – С. 170.

13. Про місцеві державні адміністрації [Текст] : Закон України від 9.04.1999 р. № 586-XIV // Офіц. вісник України. – 1999. – № 18. – С. 190.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ <http://nip.tsatu.edu.ua>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Методичний кабінет кафедри публічне управління, адміністрування та права.
4. Internet.